

Notiser

Folke Tersman har nyligen utgivit en bok med titeln *Fem filosofiska frågor* (Wahlström & Widstrand 2001). Boken behandlar fem välkända och mycket diskuterade "paradoxer", nämligen Fångarnas dilemma, Goodmans paradox, Soritesparadoxen, Gettierproblemet och Russells paradox. Tersman visar att dessa paradoxer inte bara är ett slags allmänna tankegångar, utan att de leder oss in i en rad grundläggande frågeställningar som tvingar oss att omvärdera vissa av våra mest invanda uppfattningar.

VEM ÄR FREGE?

Adam. $2 + 2 = 4$, eller hur?

Eva. Ja, det är klart.

Adam. Du vet att $2 + 2 = 4$.

Eva. Ja, det gör jag.

Adam. Men vad är 2 för något?

Eva. Va?

Adam. Vad är 2 för något?

Eva. 2 är ett tal.

Adam. Men 3 är också ett tal.

Eva. Ja, jag förstår.

Adam. Vad är då 2 för något?

Eva. 2 är det i storleksordning andra positiva heltal.

Adam. Men vad är då ett positivt heltal?

Eva. Ett av talen 1, 2, 3, ...

Adam. Men ...

Eva. Jag vet, jag vet.

Adam. Du vet alltså inte vad 2 är.

Eva. Det verkar så.

Adam. Men om du inte vet vad 2 är, hur kan du då veta att $2 + 2 = 4$?

Eva. Det vet jag inte ... men jag vet att $2 + 2 = 4$. Till exempel, du har två händer och jag har två händer, alltså har vi tillsammans fyra händer.

Adam. Ja, det är klart. Två händer plus två händer blir fyra händer.

Eva. Och du har två fötter och jag har två fötter, alltså har vi tillsammans fyra fötter.

Adam. Javisst, men ...

Eva. Två saker plus två (andra) saker blir fyra saker. Det spelar ingen roll vad för sorts saker det är fråga om. Och då är det ju ingen idé att hålla på att upprepa ”saker” och därför säger man helt enkelt $2 + 2 = 4$.

Adam. Ja, men ...

Eva. Det är på det viset jag vet att $2 + 2 = 4$.

Adam. Kanske det, men ...

Eva. Och din fråga, vad 2 är, har egentligen inget svar; ”2” är inget substantiv.

Adam. Men ...

Eva. Man kan kanske behandla ”0”, ”1”, ”2”, ... som om de vore substantiv och tänka sig tal som ett slags objekt, som matematikerna gör, men bara så länge man inte frågar vad slags objekt talen verkligen är.

Adam. Kanske det, men Frege ...

Eva. Vem är Frege?

–Per Lindström

Bo Wennström, som är universitetslektor och utbildningsledare vid juridiska fakulteten i Uppsala, har på Iustus förlag utgivit en bok med titeln *Rättens kulturgräns*, 2001. Kurt Tärnlund har doktorerat på avhandlingen *Existence and Subjectivity – A Theme in the Philosophy of Education*, Stockholm Studies in Educational Sciences, 2001.

Under ett seminarium på Filosofiska institutionen i Stockholm uttalade Saul Kripke – som just tilldelats Rolf Schock-priset i logik och filosofi – en sats som inte så lätt kan skrivas ned om man vill vara noga med citationstecken, nämligen ”You pronounce ”pronounce” *pronounce*, but the pronunciation of ”pronunciation” is *pronunciation*”. Skall det vara citationstecken kring de kursiverade orden? Om svaret är ja, så tycks satsen inte innehålla någon information, men det gör den uppenbarligen. Om svaret är nej, så är det tveksamt om satsen ens är begriplig, men det är den. Kripkes pappa använde den för att rätta den unge Kripkes uttal av ”pronunciation”, och han lyckades. Kripke lärde sig något, som inte bara var ett filosofiskt exempel.

Medarbetare i detta nummer av *Filosofisk tidskrift*: *Lorenzo Casini* är doktorand i teoretisk filosofi i Uppsala, *Ingmar Persson* är professor i praktisk filosofi i Lund, *Lasse Söderberg* studerar praktisk filosofi i Umeå, *Mats Johansson* och *Johan Brännmark* är doktorander i praktisk filosofi i Lund, *Jonas Olson* är doktorand i praktisk filosofi i Uppsala och *Jens Johansson* är doktorand i praktisk filosofi i Stockholm.